

DOSTOSOWANE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z BIOLOGII

Klasa V – uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Podręcznik: „*Biologia bez tajemnic*”, WSiP

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Uczeń realizuje treści podstawy programowej z biologii z dostosowaniem zakresu, stopnia trudności, sposobu pracy i form sprawdzania wiedzy do jego indywidualnych możliwości psychofizycznych. Wymagania koncentrują się przede wszystkim na wiadomościach i umiejętnościach podstawowych, praktycznych oraz możliwych do wykorzystania w codziennym życiu.

1. Dostosowanie warunków pracy

- zapewnienie spokojnego miejsca pracy i ograniczenie bodźców rozpraszających uwagę;
- jasne, krótkie polecenia formułowane prostym językiem, w razie potrzeby powtarzane i parafrazowane;
- możliwość korzystania z pomocy dydaktycznych: plansz, schematów, ilustracji, modeli, piktogramów i prostych tabel;
- dzielenie zadań na mniejsze etapy;
- wydłużenie czasu pracy podczas sprawdzianów, kartkówek i prac klasowych;
- umożliwienie krótkich przerw w pracy w razie zmęczenia.

2. Dostosowanie form i metod pracy

- dominacja metod aktywizujących i pogładowych: obserwacja, pokaz, praca z ilustracją, doświadczenia prowadzone wspólnie z nauczycielem;
- częste odwoływanie się do doświadczeń ucznia i przykładów z najbliższego otoczenia;
- pomoc nauczyciela w selekcji materiału – wskazywanie treści kluczowych, niezbędnych do opanowania;
- powtarzanie i utrwalanie wiadomości w różnych formach: rozmowa, karta pracy, rysunek, schemat, gra dydaktyczna;
- praca indywidualna lub w małych grupach z jasno określoną rolą ucznia;
- ukierunkowywanie uwagi i aktywności ucznia poprzez pytania pomocnicze i naprowadzające.

3. Dostosowanie wymagań edukacyjnych

- koncentracja na wymaganiach podstawowych, odpowiadających głównie poziomowi oceny dopuszczającej i dostatecznej;
- ograniczenie zakresu materiału do najważniejszych pojęć, nazw, cech i faktów;

- preferowanie zadań polegających na rozpoznawaniu, wskazywaniu, nazywaniu, dopasowywaniu i uzupełnianiu;
- rezygnacja z wymagań wymagających abstrakcyjnego myślenia, wnioskowania wieloetapowego i samodzielnego planowania doświadczeń;
- akceptowanie uproszczonych odpowiedzi ustnych i pisemnych;
- możliwość wykonywania zadań z pomocą nauczyciela lub według wzoru;
- w pracach praktycznych i projektowych oceniany jest przede wszystkim wkład pracy i zaangażowanie ucznia.

4. Dostosowanie form sprawdzania wiedzy i umiejętności

- ukierunkowanie pracy podczas sprawdzianów poprzez wskazywanie zadań adekwatnych do możliwości ucznia;
- ograniczenie liczby zadań i stopnia ich złożoności;
- preferowanie form sprawdzania wiedzy opartych na rozpoznawaniu, dopasowywaniu, wyborze odpowiedzi, uzupełnianiu luk i wskazywaniu elementów na ilustracji;
- możliwość udzielania odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych;
- wydłużenie czasu pracy lub rozłożenie sprawdzania wiedzy na kilka krótszych etapów.

5. Dostosowanie kryteriów oceniania

- zindywidualizowanie kryteriów oceniania zgodnie z możliwościami psychofizycznymi ucznia;
- ocenianie przede wszystkim postępów ucznia i stopnia opanowania wiadomości podstawowych;
- uwzględnianie wysiłku, systematyczności, samodzielności i zaangażowania;
- wzmacnianie pozytywne – pochwały, komunikaty motywujące i podkreślanie mocnych stron;
- nieobniżanie oceny wyłącznie z powodu trudności w czytaniu, pisaniu lub formułowaniu dłuższych wypowiedzi, jeżeli uczeń zna sprawdzaną treść.

6. Funkcjonowanie społeczne i emocjonalne ucznia

- ustalenie jasnych zasad współpracy obowiązujących na lekcji i odwoływanie się do nich w trakcie zajęć;
- czuwanie nad relacjami w grupie rówieśniczej i przeciwdziałanie wykluczeniu;
- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa psychologicznego i akceptacji;
- redukcja napięcia emocjonalnego w sytuacjach stresujących, np. podczas sprawdzianów i odpowiedzi ustnych;
- akcentowanie pozytywnych aspektów rozwoju ucznia;

- stymulowanie rozwoju społecznego poprzez pracę zespołową i zadania wymagające współdziałania.

II. DOSTOSOWANE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Wymagania obejmują oceny od 2 (dopuszczającej) do 5 (bardzo dobrej). Wymagania na ocenę 5 są dostosowane do możliwości ucznia i nie wymagają samodzielnego wykonywania zadań o wysokim stopniu abstrakcji.

DZIAŁ I. POZNAJEMY BIOLOGIĘ

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje biologię jako naukę o organizmach. Wymienia przykłady organizmów żywych. Rozpoznaje podstawowe czynności życiowe organizmów. Rozpoznaje obserwację i doświadczenie. Wskazuje podstawowe zasady bezpiecznej pracy podczas obserwacji i doświadczeń. Rozpoznaje mikroskop na ilustracji.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe dziedziny biologii. Wymienia czynności życiowe organizmów: odżywianie, oddychanie, ruch, wzrost i rozwój, rozmnażanie oraz reagowanie na bodźce. Rozróżnia obserwację i doświadczenie na prostych przykładach. Wskazuje podstawowe elementy mikroskopu. Wykonuje proste obserwacje według instrukcji nauczyciela.
4 – dobra	Wyjaśnia prostymi zdaniami, czym zajmuje się biologia. Podaje przykłady znaczenia biologii w życiu człowieka. Rozpoznaje problem badawczy, hipotezę, próbę kontrolną i badawczą w prostych przykładach, korzystając ze schematu. Samodzielnie wykonuje podstawowe czynności podczas obserwacji mikroskopowej według instrukcji. Potrafi zapisać prostą obserwację.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie wykonuje typową obserwację biologiczną według podanego schematu. Rozpoznaje kolejne etapy prostego doświadczenia i wskazuje jego wynik. Sprawnie posługuje się podstawowymi

	elementami mikroskopu. Potrafi krótko i uporządkowanie opisać wynik obserwacji lub doświadczenia.
--	---

DZIAŁ II. ORGANIZACJA I CHEMIZM ŻYCIA

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje komórkę jako podstawową jednostkę budowy organizmów. Wskazuje podstawowe elementy komórki na schemacie. Rozpoznaje wodę, cukry, tłuszcze i białka jako składniki organizmów. Wie, że organizmy potrzebują energii do życia.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe elementy komórki. Rozróżnia komórkę roślinną, zwierzęcą i bakteryjną na ilustracji. Wymienia podstawowe składniki chemiczne organizmów i podaje ich znaczenie. Rozpoznaje rolę wody, soli mineralnych, cukrów, tłuszczów i białek. Rozpoznaje podstawowe znaczenie oddychania tlenowego i fermentacji.
4 – dobra	Opisuje podstawowe funkcje najważniejszych elementów komórki. Porównuje komórkę roślinną i zwierzęcą według podanego schematu. Wyjaśnia znaczenie podstawowych związków chemicznych dla organizmu. Rozróżnia oddychanie tlenowe i fermentację. Wskazuje podstawowe substraty i produkty tych procesów, korzystając ze schematu.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie rozpoznaje i nazywa podstawowe elementy komórki na różnych schematach. Poprawnie porównuje komórkę roślinną, zwierzęcą i bakteryjną. Wyjaśnia w prosty sposób znaczenie składników chemicznych organizmu. Opisuje według schematu przebieg oddychania tlenowego i fermentacji oraz wskazuje miejsce ich zachodzenia w komórce.

DZIAŁ III. KLASYFIKACJA I SYSTEMATYKA. WIRUSY. BAKTERIE. GRZYBY. PROTISTY

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Wymienia królestwa organizmów. Rozpoznaje wirusy, bakterie, protisty i grzyby na ilustracjach. Wymienia przykłady chorób wywoływanych przez wirusy i bakterie. Rozpoznaje podstawowe cechy grzybów i protistów.
3 – dostateczna	Wyjaśnia pojęcie gatunku na prostym przykładzie. Rozpoznaje nazwę gatunkową. Opisuje podstawową budowę wirusa i bakterii. Wymienia drogi rozprzestrzeniania się wirusów oraz podstawowe zasady profilaktyki. Wymienia podstawowe czynności życiowe bakterii. Rozpoznaje podstawowe grupy protistów i cechy grzybów.
4 – dobra	Przyporządkowuje organizmy do odpowiednich królestw na podstawie charakterystycznych cech. Wyjaśnia, dlaczego wirusy nie są zaliczane do organizmów. Rozróżnia odżywianie samożywne i cudzożywne bakterii. Opisuje podstawowe znaczenie bakterii, protistów i grzybów w przyrodzie i życiu człowieka. Rozpoznaje porost i wyjaśnia jego podstawowe znaczenie.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie rozpoznaje i porównuje podstawowe cechy poznanych grup organizmów. Potrafi przyporządkować organizm do właściwego królestwa na podstawie ilustracji i krótkiego opisu. Wyjaśnia podstawowe znaczenie wirusów, bakterii, protistów i grzybów. Stosuje zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez drobnoustroje i uzasadnia je prostym przykładem.

DZIAŁ IV. TKANKI I ORGANY ROŚLINNE

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje podstawowe tkanki roślinne na prostych ilustracjach. Wskazuje podstawowe organy rośliny: korzeń, łodygę i liść oraz kwiat, owoc i nasiona. Wymienia podstawowe funkcje organów roślinnych.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe rodzaje tkanek roślinnych. Rozpoznaje tkankę twórczą, okrywającą, miękiszową, przewodzącą i wzmacniającą na schemacie. Opisuje podstawowe funkcje korzenia, łodygi i liścia. Rozpoznaje kwiat, owoc i nasiona jako elementy związane z rozmnażaniem roślin.
4 – dobra	Wyjaśnia związek między budową tkanki a jej funkcją w prostych przykładach. Rozpoznaje tkanki na ilustracjach i wskazuje ich podstawowe funkcje. Opisuje podstawowe przystosowania korzenia, łodygi i liścia do pełnionych funkcji. Wyjaśnia znaczenie kwiatów, owoców i nasion.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie rozpoznaje podstawowe tkanki i organy roślinne na różnych schematach. Porównuje ich budowę i funkcje. Potrafi wskazać zależność między budową organu roślinnego a jego funkcją. Poprawnie porządkuje podstawowe informacje dotyczące budowy i funkcjonowania roślin.

DZIAŁ V. MCHY. PAPROTNIKI. NAGONASIEENNE I OKRYTONASIEENNE

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje mchy, paprocie, skrzypy i widłaki oraz rośliny nagonasienne i okrytonasienne na ilustracjach. Wskazuje podstawowe elementy budowy mchu i paproci. Rozpoznaje nasiona i kwiat na ilustracji. Podaje przykłady poznanych roślin.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe cechy mchów i paprotników. Rozpoznaje charakterystyczne elementy ich budowy. Wymienia podstawowe

	cechy roślin nagonasiennych i okrytonasiennych. Rozróżnia rośliny nagonasienne i okrytonasienne na podstawie prostych cech. Podaje przykłady roślin należących do poszczególnych grup.
4 – dobra	Porównuje mchy, paprocie, skrzypy i widłaki według podanych cech. Wyjaśnia podstawowe znaczenie zarodników w rozmnażaniu roślin zarodnikowych. Porównuje rośliny nagonasienne i okrytonasienne. Rozróżnia okrytonasienne jednoliścienne i dwuliścienne na podstawie prostych cech. Rozpoznaje wybrane rośliny na podstawie zdjęcia lub prostego klucza.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie rozpoznaje podstawowe grupy roślin na podstawie charakterystycznych cech. Porównuje ich budowę, sposób rozmnażania i znaczenie. Wyjaśnia w prosty sposób różnice między roślinami zarodnikowymi i nasiennymi. Poprawnie rozpoznaje wybrane rośliny i potrafi uzasadnić ich przyporządkowanie do odpowiedniej grupy.

III. UWAGI DO STOSOWANIA W OCENIANIU

- Przy ocenianiu należy brać pod uwagę przede wszystkim opanowanie wiadomości i umiejętności podstawowych, postępy ucznia oraz jego samodzielność.
- W zadaniach dotyczących budowy komórki, tkanek, organów i organizmów należy w razie potrzeby korzystać z ilustracji, schematów i modeli.
- Przy doświadczeniach i obserwacjach należy jasno określić cel, materiały, kolejne etapy wykonania oraz sposób zapisania obserwacji.
- W zadaniach wymagających dłuższej wypowiedzi można stosować pytania pomocnicze i pozwalać uczniowi odpowiadać pojedynczymi zdaniami, hasłami lub poprzez wskazywanie elementów na ilustracji.
- W pracach praktycznych i projektowych należy uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie, systematyczność i stopień samodzielności.
- Trudności w czytaniu, pisaniu, zapamiętywaniu lub formułowaniu wypowiedzi nie powinny być utożsamiane z brakiem wiedzy, jeżeli uczeń potrafi wykazać ją w dostosowanej formie.

- Ocena 2 oznacza osiągnięcie minimum wymagań dostosowanych do możliwości ucznia; oceny 3–5 odzwierciedlają stopień samodzielności i zakres opanowanych wiadomości oraz umiejętności.